

ประโยค Passiv และรูปประโยคแบบอื่นที่มีนัย Passiv ในภาษาเยอรมัน

Passiv und Passiv-Paraphrasen im Deutschen

จินดา ศรีรัตนสมบุญ¹

Chinda Sriratanasomboon

บทคัดย่อ

ประโยค Passiv ในภาษาเยอรมันมีความหลากหลาย ซับซ้อนและมีการแบ่งย่อยรูปและความหมายที่แตกต่างลงไปในรายละเอียดอย่างมีระบบกฎเกณฑ์ แต่ในขณะเดียวกันก็มีประเด็นที่ขัดแย้งกันอยู่ในกฎเกณฑ์นั้นหรือมีข้อยกเว้นอยู่บ้าง นอกจากนี้ ในภาษาเยอรมันยังมีรูปประโยคแบบอื่น ๆ ที่ไม่ได้มีโครงสร้างเป็นประโยค Passiv แต่กลับแสดงความหมายที่มีนัย Passiv ดังนั้น Passiv ในภาษาเยอรมันจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างเข้าใจยากสำหรับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษารวบรวมประโยค Passiv และรูปประโยคแบบอื่น ๆ ที่มีนัย Passiv ในภาษาเยอรมัน โดยอธิบายจากมุมมองของผู้ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ผลจากการศึกษาได้ข้อสรุปว่า การทำความเข้าใจเรื่อง Passiv ในภาษาเยอรมันนั้น จำเป็นต้องทำความเข้าใจกฎเกณฑ์และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันในแต่ละโครงสร้างอย่างถ่องแท้ แต่เมื่อเข้าใจดีแล้วกลับไม่ควรยึดติดกับโครงสร้างหรือคำแต่ละคำที่ประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างนั้น ๆ สิ่งที่สำคัญกว่าคือการให้ความสนใจกับความหมายในภาพรวมและเจตนาในการสื่อสารด้วยประโยคเหล่านั้น

คำสำคัญ: กรรมวาจก ประโยคเน้นกรรม ประโยคเทียบเคียงประโยคกรรมวาจก

¹ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

German Section, Department of Western Languages, Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University

Email: chindaram2000@yahoo.com

*Manuscript received July 17, 2020; revised August 7, 2020, and accepted August 23, 2020

Abstract

Passive sentences in German are diverse and complex. Grammatically, they can appear in various forms and meanings where each differs in detail. Despite such lucid grammatical structure, there often are conflicting points among grammatical rules as well as some exceptions. Besides, in German, there exist many other types of sentences that are not in the form of Passive structure but instead convey such meaning. Therefore, Passive in German is fairly difficult to understand for non-native speakers. Hence, the purpose of this article is to study and gather both Passive sentences and other forms of sentences that convey such meaning in German. They will be explained from the point of view of one who uses Thai as his mother tongue. The conclusion of the study suggests that it is always essential to fully understand the rules and elements of the sentence in light of the grammatical structure. However, once understood, ones should not be attached to the structure and the meaning of each word in the sentences, but rather the overall meaning and the intent to communicate using those sentences.

Keywords: Passiv, Passivsatz, Passiv-Paraphrasen

บทนำ

ประโยค Passiv ในภาษาเยอรมันมีความหลากหลาย ซับซ้อนและมีการแบ่งย่อยรูปและความหมายที่แตกต่างลงไปในรายละเอียดอย่างมีระบบกฎเกณฑ์ แต่ในขณะเดียวกันก็มีประเด็นที่ขัดแย้งกันอยู่ในกฎเกณฑ์นั้นหรือบ่อยครั้งมีข้อยกเว้น นอกจากนี้ ในภาษาเยอรมันยังมีรูปประโยคแบบอื่นอีกมากที่ไม่ได้มีโครงสร้างเป็นประโยค Passiv แต่กลับมีความหมายเป็น Passiv

บทความนี้นำเสนอประโยค Passiv ภาษาเยอรมันในรูปแบบต่าง ๆ และรูปประโยคแบบอื่น ๆ ที่มีนัย Passiv ซึ่งได้รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ อธิบายและตั้งข้อสังเกต พร้อมด้วยตัวอย่างและคำแปล อนึ่ง แม้ว่าการแปลประโยค Passiv เป็นภาษาไทยที่ดีวิธีหนึ่งคือ การแปลเป็นประโยคกรตุวาก (Aktiv) แต่การแปลประโยคตัวอย่างในบทความนี้ส่วนใหญ่จะแปลด้วยประโยคกรมวาก (Passiv) เป็นหลักโดยมีเจตนาให้เห็นโครงสร้างประโยค Passiv ในภาษาเยอรมัน และด้วยเหตุผลเดียวกันอาจมีบางประโยคที่จำเป็นต้องแปลแบบคำต่อคำ ซึ่งอาจทำให้ประโยคที่แปลเป็นภาษาไทยนั้นไม่สละสลวยเท่าที่ควรหรืออาจเป็นประโยคที่ไม่ถูกต้องตามขนบการใช้ภาษาไทยที่ดี ซึ่งในกรณีหลังนี้จะใส่เครื่องหมาย * ไว้หน้าประโยค

ประโยค Passiv ในภาษาเยอรมัน

ปกติแล้วเมื่อพูดถึงประโยค Passiv ในภาษาเยอรมันก็มักจะมีการพูดถึงประโยค Aktiv เทียบเคียงในลักษณะคล้ายเป็นคู่ตรงกันข้ามเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ แต่ประโยค Aktiv และประโยค Passiv จะเป็นคู่ตรงกันข้ามกันอย่างแท้จริงหรือไม่นั้นจะได้พบคำตอบในบทความนี้ ซึ่งเนื้อหาโดยรวมและประโยคตัวอย่างส่วนใหญ่เรียบเรียงคัดลอกและดัดแปลงมาจาก Duden (2016, pp. 556-570), Fleischer, Helbig, & Lerchner (2001, pp. 239-248), Helbig & Buscha (1993, pp. 161-188), Stalb (1993, p. 198) และพรสวรรค์ วัฒนางกูร (2553, pp. 189-214)

โดยทั่วไปเป็นที่เข้าใจกันว่า ประโยค Aktiv หมายถึง โครงสร้างประโยคที่ประธานเป็นผู้ทำกริยาหรือทำสิ่งที่เกิดขึ้นในประโยคนั้น (Tätigkeitsform) เช่น Die Kinder essen Pizza. / เด็ก ๆ กินพิซซ่า ส่วนประโยค Passiv หมายถึง โครงสร้างประโยคที่ประธานซึ่งอยู่ในรูป Nominativ

ไม่ได้เป็นผู้กระทำกริยา แต่กลับเป็นผู้ที่ถูกกริยากระทำ (Leideform) เช่น Das Kind wird oft geschlagen. / เด็กคนนั้นถูกตีบ่อย

ในเชิงไวยากรณ์ เมื่อพูดถึงประโยค Aktiv และ Passiv โดยหลักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ Genus Verbi (วาก) ซึ่งหมายถึง กริยาของประโยคที่แสดงว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นประธานเป็นผู้กระทำหรือประธานเป็นผู้ถูกกระทำ ในภาษาเยอรมัน Genus Verbi แบ่งออกเป็น Aktiv (กรรตุวาก) และ Passiv (กรรมวาก)

แต่เมื่อศึกษาในรายละเอียดจะพบว่า เรื่องประธานเป็นผู้กระทำ (Aktiv) หรือประธานเป็นผู้ถูกกระทำ (Passiv) ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ไม่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างประโยค Aktiv และ ประโยค Passiv ได้ในทุกกรณี เพราะในภาษาเยอรมัน มีบางประโยคที่โครงสร้างเป็นประโยค Aktiv แต่ในความเป็นจริงประธานมิได้ลงมือกระทำการอะไร เช่น Mein Sohn wohnt hier. / ลูกชายของฉันพักอยู่ที่นี่ ในทางกลับกัน บางประโยคที่มีโครงสร้างเป็นประโยค Passiv แต่ไม่ได้มีความหมายของการถูกกระทำเลย เช่น Es wird getanzt. / มีการเต้นรำ

ดังนั้น การทำความเข้าใจประโยค Aktiv และ Passiv จึงควรเพิ่มการพิจารณาในเชิงความหมายของการสื่อสารเข้าไปด้วย เพราะจะช่วยให้เข้าใจได้ครอบคลุมยิ่งขึ้น ซึ่งหากพิจารณาในเชิงความหมายก็อาจสรุปได้ว่า โดยหลักแล้ว ความแตกต่างระหว่างประโยคสองชนิดนี้เป็นเรื่องของมุมมองต่อเหตุการณ์ที่ต้องการจะถ่ายทอดหรือพูดถึง ประโยค Aktiv ถ่ายทอดเหตุการณ์โดยเน้นที่ผู้กระทำ หรือมองจากมุมมองของผู้กระทำ (**ใคร** ทำอะไร) ในขณะที่ประโยค Passiv ถ่ายทอดถึงสิ่งที่เกิดขึ้น (**เกิดอะไรขึ้น**) โดยไม่เน้นผู้กระทำ หรือไม่ต้องการกล่าวถึงผู้กระทำเลย ซึ่งหมายความว่า สิ่งที่เกิดขึ้นสำคัญกว่าผู้กระทำ อย่างไรก็ตาม หากมีการกล่าวถึงผู้กระทำในประโยค Passiv ขึ้นมาเมื่อใด คำที่บ่งชี้ผู้กระทำมักจะอยู่ในตำแหน่งของประโยคซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่บอกข้อมูลใหม่และมีน้ำหนักสำคัญ (rhematic Position) ซึ่งส่งผลให้การสื่อสารด้วยประโยค Passiv ประโยคนั้นกลับมีการให้ความสำคัญกับผู้กระทำอีกครั้ง (Fleischer, Helbig, & Lerchner, 2001, p. 242)

ในภาษาเยอรมันแบ่งประโยค Passiv ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- Vorgangspassiv
- Zustandspassiv

ประโยค Vorgangspassiv มีความหมายแสดงการถูกกระทำ ในขณะที่ประโยค Zustandspassiv มีความหมายแสดงถึงสภาพเมื่อถูกกระทำแล้ว ดังรายละเอียดที่จะนำเสนอต่อไป

1. Vorgangspassiv

โครงสร้างพื้นฐานของประโยค Vorgangspassiv คือ

werden + Partizip II

Das Fenster wird jeden Morgen geöffnet.

หน้าต่างบานนี้จะถูกเปิดทุกเช้า

Vorgangspassiv แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท (Fleischer, Helbig, & Lerchner, 2001, p. 242) ดังต่อไปนี้

1) Vorgangspassiv ที่มีกริยาเป็น transitive Verben

transitive Verben หมายถึงกริยาที่ต้องการกรรมตรง Akkusativ บางครั้งในประโยค อาจมีกรรมรอง Dativ ร่วมอยู่ด้วยก็ได้ แต่เมื่อพูดถึง transitive Verben จะหมายถึงกริยาที่ต้องการกรรมตรง Akkusativ เป็นหลัก สำหรับตัวอย่างต่อไปนี้ได้ให้ประโยค Aktiv เทียบเคียงกับประโยค Passiv ไว้ด้วยเพื่อที่จะทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

ตัวอย่าง

a. Aktivsatz: Ein Geschäftsmann hat den Wagen gekauft.

นักธุรกิจผู้หนึ่งได้ซื้อรถคันนี้ไป

Passivsatz: Der Wagen wurde (von einem Geschäftsmann) gekauft.

รถคันนั้นได้ถูกซื้อไป (โดยนักธุรกิจผู้หนึ่ง)

b. Aktivsatz: Der Lehrer schenkt (dem Schüler) den Füller.

คุณครูมอบปากกาให้นักเรียนเป็นของขวัญ

Passivsatz: Der Füller wird (dem Schüler) (von dem Lehrer) geschenkt.

*ปากกาถูกมอบเป็นของขวัญ (ให้นักเรียน) (โดยคุณครู)

2) Vorgangspassiv ที่มีกริยาเป็น intransitiv-relative Verben

intransitiv-relative Verben (Fleischer, Helbig, & Lerchner, 2001, p. 227) หมายถึงกริยาที่ไม่ต้องการกรรมตรง Akkusativ แต่ต้องการ Ergänzung อื่น ๆ มารองรับ (วิไลตา ศรีอุฬารพงศ์, 2559, หน้า 127-129) เพื่อให้ประโยคนั้น ๆ สื่อสารได้สมบูรณ์และถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ซึ่งนอกจากรูปประธานแล้ว Ergänzung ดังกล่าวได้แก่ คำนามในรูปกรรมรอง Dativ (Dativobjekt) หรือ คำนามในรูป Genitiv (Genitivobjekt) หรือ กรรมของคำบุพบท (Präpositionalobjekt)

ตัวอย่าง

c. Aktivsatz: Wir helfen dem Lehrer.

พวกเราช่วยคุณครู

Passivsatz: Dem Lehrer wird (von uns) geholfen.

*คุณครูถูกช่วยเหลือ (โดยพวกเรา)

คุณครูได้รับความช่วยเหลือ (จากพวกเรา)

d. Aktivsatz: Wir gedenken der Toten.

เราไว้อาลัยแด่บรรดาผู้เสียชีวิต

Passivsatz: Der Toten wird (von uns) gedacht.

*บรรดาผู้เสียชีวิตถูกไว้อาลัย (โดยพวกเรา)

บรรดาผู้เสียชีวิตได้รับการไว้อาลัย (โดยพวกเรา)

e. Aktivsatz: Wir sorgen für die Kinder.

เราดูแลเด็ก ๆ

Passivsatz: Für die Kinder wird (von uns) gesorgt.

*เด็ก ๆ ถูกดูแล (โดยพวกเรา)

เด็ก ๆ ได้รับการดูแล (จากพวกเรา)

จากประโยคตัวอย่างทั้งหมดข้างต้นจะเห็นได้ว่า ตามกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ภาษาเยอรมัน หากแปลงประโยค Aktiv เป็นประโยค Passiv จะมีเพียงคำที่เป็นกรรมตรง Akkusativ ของกริยา ในประโยค Aktiv เท่านั้นที่สามารถเปลี่ยนรูปเป็นประธาน (Nominativ) ในประโยค Passiv ได้ (ประโยคตัวอย่างกลุ่ม a. และ b.) ส่วนคำที่เป็นกรรมรอง Dativ (ประโยคตัวอย่าง c.) หรือ คำที่อยู่ในรูป Genitiv (ประโยคตัวอย่าง d.) ต้องคงรูปเดิมไว้ ไม่สามารถเปลี่ยนรูปเป็นรูปประธาน Nominativ เมื่ออยู่ในประโยค Passiv ทั้งนี้รวมถึงกรรมของคำบุพบท (Präpositionalobjekt) ด้วย (ประโยคตัวอย่าง e.) กฎเกณฑ์ดังกล่าวส่งผลให้ประโยค Passiv ในกลุ่ม c. d. e. ไม่มีรูปประธาน Nominativ ปรากฏอยู่ในประโยค (ให้เปรียบเทียบกับคำว่า der Wagen และ der Füller ในประโยคตัวอย่างกลุ่ม a. และกลุ่ม b.) อย่างไรก็ตาม สิ่งนี้ไม่มีผลต่อความหมาย ประโยคเหล่านั้นก็ยังคงความหมายของ Passiv ได้อยู่เช่นกัน

3) Vorgangspassiv ที่มีกริยาเป็น intransitiv-absolute Verben

intransitiv-absolute Verben (Fleischer, Helbig, & Lerchner, 2001, p. 227) หมายถึง กริยาที่ไม่ต้องการ Ergänzung ใด ๆ นอกจากประธาน กล่าวคือ เป็นกริยาที่ไม่ต้องการกรรมใด ๆ มารองรับเลย

ตัวอย่าง

Aktivsatz: Man tanzt. ผู้คนเต้นรำ

Passivsatz: Es wird getanzt. มีการเต้นรำ

กริยา tanzen ในประโยคข้างต้นเป็นกริยาที่ไม่ต้องการกรรม ดังนั้น แม้จะแปลงประโยค Man tanzt ให้เป็นรูปประโยค Passiv แต่ก็ไม่มีผู้ใดถูกกระทำอยู่ดี รูปประโยค Passiv ถูกใช้เพื่อเน้นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่ต้องการกล่าวถึงผู้กระทำ ส่วนคำว่า es ใช้เพื่อเติมตำแหน่งว่างหน้าประโยคให้เต็ม (Platzhalter) (กรกช อรรถวิริยะนุกาพ, 2553, หน้า 37) เนื่องจากประโยคนี้หากเขียนเพียงแค่ *Wird getanzt. ก็จะเป็นประโยคที่ผิดหลักไวยากรณ์

เรื่อง Vorgangspassiv ยังมีอีกประเด็นหนึ่งที่ขอล่าแทรกในที่นี้ คือ การใช้ Vorgangspassiv สื่อสารเพื่อออกคำสั่ง (พรสวรรค์ วัฒนางกูร, 2553, หน้า 199)

ตัวอย่าง

Jetzt wird gearbeitet.

เอาละ ตอนนี้ทำงานได้แล้ว

Jetzt wird aber geschlafen.

เอาละ ตอนนี้ต้องนอนแล้ว

มีข้อสังเกตว่า ประโยคตัวอย่างข้างต้นไม่ได้มีโครงสร้างเป็นประโยคคำสั่ง แต่ใช้สื่อสารเพื่อออกคำสั่ง โครงสร้างของประโยคเป็นประโยค Passiv แต่ความหมายไม่ได้แสดงว่ามีผู้ใดถูกกระทำ นอกจากนี้ยังเป็นประโยคที่ไม่มีประธานทางไวยากรณ์ปรากฏในประโยค แต่แน่นอนว่าในความเป็นจริงมีผู้กระทำ กล่าวคือ มีผู้ที่จะต้องทำงาน หรือ ผู้ที่จะต้องนอน (ตามคำสั่ง) ซึ่งผู้กระทำจะเป็นใครนั้น ผู้อ่านจะทราบจากบริบทเท่านั้น ไม่สามารถทราบได้จากเนื้อความในประโยค

2. Zustandspassiv

โครงสร้างพื้นฐานของประโยค Zustandspassiv คือ

sein + Partizip II

Das Fenster ist geöffnet.

หน้าต่างบานนี้เปิดอยู่

Zustandspassiv คือรูป Passiv ที่แสดงถึงสภาพที่เป็นหลังจากที่ถูกกระทำแล้ว นอกจากโครงสร้างพื้นฐานของ Zustandspassiv (sein + Partizip II) แล้ว ยังมีโครงสร้าง Passiv อีกรูปหนึ่งที่มีความคล้ายคลึงกับ Zustandspassiv ซึ่งมีชื่อเรียกว่า bleiben-Passiv โครงสร้างของ bleiben-Passiv คือ

bleiben + Partizip II

Das Fenster bleibt geöffnet.

หน้าต่างเปิดทิ้งไว้

ประโยค Das Fenster ist geöffnet. และ Das Fenster bleibt geöffnet. เหมือนกันตรงที่ ทั้งสองประโยคต่างแสดงถึงสภาพที่เป็นหลังจากที่ถูกกระทำ แต่ประโยค bleiben-Passiv แสดงถึงมิติของ

เวลาที่ต่อเนื่องยาวนานกว่า (kontinuativ) เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดชัดเจนยิ่งขึ้นขอให้พิจารณาจากประโยคตัวอย่างต่อไปนี้ (Fleischer, Helbig, & Lerchner, 2001, p. 241)

ตัวอย่าง

Aktivsatz: Der Vater öffnet das Fenster.

คุณพ่อเปิดหน้าต่าง

Vorgangspassiv: Das Fenster wird (von dem Vater) geöffnet.

*หน้าต่างถูกเปิด (โดยคุณพ่อ)

Zustandspassiv: Das Fenster ist geöffnet.

หน้าต่างเปิดอยู่

bleiben- Passiv: Das Fenster bleibt geöffnet.

หน้าต่างเปิดทิ้งไว้

สิ่งหนึ่งที่ควรใส่ใจเกี่ยวกับเรื่อง Zustandspassiv เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิดคือ ประโยคที่มีโครงสร้าง sein + Partizip II ไม่ได้เป็น Zustandspassiv ทุกประโยค ขอให้ดูประโยคตัวอย่างต่อไปนี้เปรียบเทียบกัน (Helbig & Buscha, 1993, pp. 176-177)

ตัวอย่าง

a. Zustandspassiv: Der Brief ist geschrieben.

จดหมายเขียนเสร็จแล้ว

b. adjektivisches Prädikativ: Der Mann ist begabt.

ผู้ชายคนนั้นมีพรสวรรค์

c. Perfekt aktiv: Die Frucht ist gereift.

(Die Frucht reift.)

ผลไม้สุกแล้ว

d. Zustandsreflexiv: Das Mädchen ist verliebt.

(Das Mädchen verliebt sich.)

หญิงสาวตกอยู่ในห้วงรัก

จากประโยคตัวอย่างทั้งสี่ประโยคข้างต้นมีเพียงประโยค a. เท่านั้นที่เป็นประโยค Zustandspassiv อีกสามประโยคที่เหลือนั้น แม้จะมีโครงสร้างคล้ายกับประโยคแรก แต่กลับเป็นประโยค Aktiv ไม่ใช่ Zustandspassiv และไม่มี ความหมายแสดงสภาพที่ถูกกระทำ ประโยคที่เป็น Zustandspassiv นั้นจะต้องสามารถย้อนกลับไปได้ว่าเป็นสภาพหรือผลที่เกิดจากการกระทำเหมือนอย่างเช่นประโยค a. ซึ่งอาจย้อนกลับไปได้ดังนี้คือ

Aktivsatz: Mein Mann schreibt den Brief.

สามีของฉันเขียนจดหมาย

Vorgangspassiv: Der Brief wird (von meinem Mann) geschrieben.

จดหมายถูกเขียน (โดยสามีของฉัน)

Zustandspassiv: Der Brief ist geschrieben.

จดหมายเขียนเสร็จแล้ว

ประโยค b. คำว่า begabt เป็นคำคุณศัพท์จึงใช้กับ Verb sein

ประโยค c. คำว่า ist gereift เป็นรูปอดีต (Perfekt) ของกริยา reifen และที่ใช้ Verb sein เป็นเพราะว่ากริยา reifen เป็นกริยาที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพจึงต้องใช้รูป sein + Partizip II ไม่ใช่รูป haben + Partizip II ในการสร้างรูปอดีตเหมือนกริยาส่วนใหญ่

ส่วนประโยค d. นั้น คำว่า ist verliebt มาจาก reflexives Verb (sich verlieben) ซึ่งมีความหมายว่า ตกหลุมรัก

รูปประโยคแบบอื่นในภาษาเยอรมันที่แสดงนัย Passiv

ในภาษาเยอรมันมีรูปประโยคแบบอื่น ๆ เป็นจำนวนมากที่แสดงนัยของ Passiv โดยไม่จำเป็นต้องมีโครงสร้างแบบประโยค Passiv (werden + Partizip II / sein + Partizip II) ประโยคลักษณะดังกล่าวมีชื่อเรียกในภาษาเยอรมันว่า Passiv-Paraphrasen (หรือ Konkurrenzformen des Passivs) ต่อไปจะเป็นการนำเสนอ Passiv-Paraphrasen ในรูปแบบต่างๆที่ได้รวบรวมมา โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

- Passiv-Paraphrasen ที่แสดงความหมายของการถูกกระทำ
- Passiv-Paraphrasen ที่แสดงความหมายของการถูกกระทำ + ความหมายของ Modalverb (können / müssen / dürfen/ sollen)

1. Passiv-Paraphrasen ที่แสดงความหมายของการถูกกระทำ

Passiv-Paraphrasen ในกลุ่มนี้ได้แก่

1) โครงสร้าง bekommen / kriegen + Partizip II

ตัวอย่าง

Er bekommt / kriegt den Führerschein entzogen.

เขาถูกยึดใบขับขี่

ประโยคตัวอย่างข้างต้นเป็นประโยคที่น่าสนใจมาก เพราะปกติแล้วคำว่า bekommen / kriegen มีความหมายว่า **ได้รับ** (คำว่า kriegen โดยมากใช้ในภาษาพูด) แต่ประโยคนี้กลับมีความหมายตรงกันข้าม คือ ประธานของประโยคไม่ได้รับอะไรแต่ถูกยึดใบขับขี่ไป ข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่งคือ สิ่งที่ถูกยึดคือ **ใบขับขี่** ไม่ใช่ **เขา** (ประธานของประโยคไม่ได้เป็นผู้ถูกกระทำ) แต่เป็นใบขับขี่ที่ถูกยึด**ไปจากเขา**

2) Funktionsverbgefüge

Funktionsverbgefüge คือ ชุดคำที่ประกอบด้วยคำกริยาที่นำไปใช้ร่วมกับคำนามหรือร่วมกับคำบุพบทและคำนาม โดยใช้เป็นชุดคำตายตัวและมีความหมายเฉพาะของชุดคำนั้น Funktionsverbgefüge ที่ประกอบด้วยกริยา bekommen / erfahren / erhalten / finden / gehen / gelangen / kommen จะแสดงความหมายที่เป็น Passiv (Fleischer, Helbig, & Lerchner, 2001, p. 241)

ตัวอย่าง

Der Vorschlag findet Anerkennung.

(Der Vorschlag wird anerkannt.) (Duden, 2016, p. 562)

ข้อเสนอแนะนั้นได้รับการยอมรับ

Das Drama kam nie zur Aufführung.

(Das Drama wurde nie aufgeführt.)

บทละครเรื่องนั้นไม่เคยถูกนำไปแสดงเลย

3) โครงสร้างประโยคที่ประกอบด้วยกริยา reflexiv (reflexive Formen)

ตัวอย่าง

Das Problem wird sich bald lösen.

(Das Problem wird bald gelöst werden.) (Stalb, 1993, p. 198)

ปัญหานี้จะได้รับการแก้ไขในไม่ช้า

Was verkauft sich gut bei eBay ?

(Was wird gut bei eBay verkauft?)

อะไรบ้างที่ขายดีในอีเบย์?

ข้อสังเกต ประโยคที่มีกริยา reflexiv ไม่ได้มีความหมายแสดงนัย Passiv ทุกประโยคเสมอไป กริยา reflexiv จะแสดงความหมายที่มีนัย Passiv เฉพาะในประโยคที่ประธานไม่ได้เป็นผู้กระทำ สิ่งที่เกิดขึ้นในประโยคเท่านั้น แต่ถ้าหากประธานของประโยคเป็นผู้กระทำ (Agens) กริยา Reflexive นั้นก็จะมีความหมายเป็น Aktiv

ตัวอย่าง

Der Richter versteht sich als Vertreter der Gerechtigkeit. (Stalb, 1993, p. 198)

ท่านผู้พิพากษามองว่าตนเองเป็นตัวแทนแห่งความยุติธรรม

2. Passiv-Paraphrasen ที่แสดงความหมายของการถูกกระทำร่วมกับความหมายของ Modalverb (können / müssen / dürfen / sollen)

Passiv-Paraphrasen กลุ่มนี้นอกจากแสดงความหมายที่มีนัย Passiv แล้ว ยังมีความหมายของ Modalverb รวมอยู่ด้วย เช่น คำว่า können (สามารถ) müssen (ต้อง) และ dürfen (มักพบในรูปแบบปฏิเสธซึ่งจะแปลว่า ห้าม) sollen (ควรจะ) เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้นจะขอยกตัวอย่างเปรียบเทียบเป็นภาษาไทย เช่น ปัญหาได้รับการแก้ไข (มีนัย Passiv อย่างเดียว) ปัญหาต้องได้รับการแก้ไข (มีนัย Passiv + ต้อง) บางครั้ง ลำพังในประโยคที่เป็น Passiv-Paraphrasen เอง อาจมีความไม่ชัดเจนว่า

มีความหมายว่า สามารถ/ ต้อง/ ห้าม/ หรือ ควร จึงต้องอาศัยบริบทในการตีความด้วย

Passiv-Paraphrasen ที่แสดงความหมายของการถูกกระทำร่วมกับความหมายของ Modalverb (können / müssen / dürfen/ sollen) มีดังต่อไปนี้

1) โครงสร้าง **sein / bleiben + zu + Infinitiv** (Stalb, 1993, p. 49, 181)

ตัวอย่าง

Sind die Probleme noch zu lösen?

(Können die Probleme noch gelöst werden?)

ปัญหาเหล่านี้ยังสามารถแก้ไขได้หรือไม่

Was ist gegen die Krisen zu unternehmen?

(Was kann / muss gegen die Krise unternommen werden?)

มีอะไรที่จะทำได้ / ต้องทำ บ้างเพื่อต่อสู้กับวิกฤตครั้งนี้

Die Schwere der Krise ist nicht zu unterschätzen.

(Die Schwere der Krise darf nicht unterschätzt werden.)

ความรุนแรงของวิกฤตครั้งนี้เป็นสิ่งที่ห้ามประมาทโดยเด็ดขาด

Das Resultat bleibt abzuwarten. (Fleischer, Helbig, & Lerchner, 2001, p. 242)

(Das Resultat muss abgewartet werden.)

ผลลัพธ์จะเป็นอย่างไรนั้นยังต้องรอดูกันไป

2) โครงสร้าง **gehen + (zu) + Infinitiv** (Duden, 2016, p. 562)

ตัวอย่าง

Die Datei geht nicht (zu) öffnen.

(Die Datei kann nicht geöffnet werden.)

ไฟล์นี้เปิดไม่ได้

3) โครงสร้าง **es gibt + zu + Infinitiv** (Fleischer, Helbig, & Lerchner, 2001, p. 242)

โครงสร้างนี้มักใช้ในภาษาพูด

ตัวอย่าง

Es gibt hier viel zu lesen.

(Es kann / muss hier viel gelesen werden.)

ที่นี่มีอะไรให้อ่านเยอะ / ที่นี่มีอะไรต้องอ่านเยอะ

4) โครงสร้าง **sich lassen** + **Infinitiv** (Stalb, 1993, p. 181)

ตัวอย่าง

Das Fenster lässt sich nicht öffnen.

(Das Fenster kann nicht geöffnet werden.)

หน้าต่างบานนี้เปิดไม่ได้

Was lässt sich gut bei eBay verkaufen?

(Was kann gut bei eBay verkauft werden?)

อะไรบ้างที่จะ(สามารถ)ขายได้ดีในอีเบย์

หากลองเปรียบเทียบประโยชน์กับประโยชน์ตัวอย่างในหัวข้อ 2.1.3

Was verkauft sich gut bei eBay? (Was wird gut bei eBay verkauft?)

อะไรบ้างที่ขายดีในอีเบย์?

จะเห็นว่า แม้ว่าทั้งสองประโยคจะมีความหมายคล้ายกัน แต่อันที่จริงแล้วมีความแตกต่างกันในรายละเอียด ประโยค Was lässt sich gut verkaufen bei eBay? นั้น พอจะคาดเดาได้ว่าผู้พูดอาจมีความต้องการที่จะลองขายของในอีเบย์ จึงต้องการสอบถามว่ามีอะไรที่น่าจะขายได้บ้าง แต่ประโยค Was verkauft sich gut bei eBay? เป็นการถามเฉย ๆ ว่า ในอีเบย์มีอะไรขายดีบ้าง แต่จะถามเพื่อวัตถุประสงค์ใดนั้น ไม่สามารถคาดเดาได้ ข้อสังเกตที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ในบริบททำนองนี้ ประโยคตัวอย่างทั้งสองประโยคซึ่งเป็น Passiv-Paraphrasen กลับเป็นที่นิยมใช้มากกว่าประโยครูป Passiv แท้เสียอีก

5) โครงสร้าง **gehören** + **Partizip II** (Duden, 2016, p. 562)

โครงสร้างนี้นิยมใช้เฉพาะถิ่นทางเยอรมันตอนใต้และในประเทศออสเตรีย

ตัวอย่าง

So ein Lärm gehört doch verboten! (gehören, 2007)

(So ein Lärm muss / sollte verboten werden!)

เสียงดังอย่างนี้น่าจะต้อง / น่าจะถูกห้าม

Ihm gehört geholfen.

(Ihm muss / sollte geholfen werden.)

เขาควรจะต้อง / ควรจะได้รับการช่วยเหลือ

6) โครงสร้าง sein + Adjektiv ที่ลงท้ายด้วย -lich, -bar, -fähig, -abel, -ibel, -sam, -wert

สำหรับ Passiv-Paraphrasen ในโครงสร้าง sein + Adjektiv นั้น ไม่ใช่คุณศัพท์ทุกคำที่ลงท้ายด้วย Suffix -lich, -bar, -fähig, -abel, -ibel, -sam, -wert จะมีความหมายที่แสดงนัย Passiv บ่อยครั้งที่ Adjektiv ซึ่งลงท้ายด้วย Suffix เดียวกัน บางคำก็มีความหมายแสดงนัย Aktiv บางคำก็มีความหมายแสดงนัย Passiv เช่น Er ist glücklich. เขามีความสุข (Aktiv) / Seine Handschrift ist leserlich. ลายมือของเขาอ่านง่าย (Passiv) ต่อไปนี้จะเป็นประโยคตัวอย่างโครงสร้าง sein + Adjektiv ที่มีความหมายเป็น Passiv

ตัวอย่าง

Der Artikel ist leicht verständlich.

(Der Artikel kann leicht verstanden werden.)

บทความนี้อ่านเข้าใจง่าย

Handys sind als Wecker verwendbar.

(Handys können als Wecker verwendet werden.)

โทรศัพท์มือถือสามารถใช้เป็นนาฬิกาปลุกได้

Der Kranke ist noch nicht transportfähig.

(Der Kranke darf / sollte noch nicht transportiert werden.)

ผู้ป่วยรายนี้ยังห้าม / ยังไม่ควรเคลื่อนย้าย.

Die Qualität war noch akzeptabel.

Die Qualität konnte noch akzeptiert werden.

คุณภาพยังพอรับได้

Die Währung ist konvertibel.

Die Währung kann konvertiert werden.

เงินสกุลนี้สามารถแลกเป็นเงินสกุลอื่นได้

Die Ausbreitung des Coronavirus ist unaufhaltsam.

(Die Ausbreitung des Coronavirus kann nicht aufgehalten werden.)

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาไม่สามารถยับยั้งได้

Der Film ist sehenswert.

(Der Film sollte gesehen werden.)

ภาพยนตร์เรื่องนี้ น่าดู

บทสรุป

การทำความเข้าใจเรื่องประโยค Passiv และ Passiv-Paraphrasen ในภาษาเยอรมันนั้นค่อนข้างจะเป็นเรื่องยากสำหรับคนไทยที่เรียนภาษาเยอรมัน เนื่องจากภาษาไทยมีความแตกต่างจากภาษาเยอรมันค่อนข้างมาก สำหรับเรื่อง Passiv นั้น อาจกล่าวได้ว่า มีเพียงรูปประโยค Passiv พื้นฐานเท่านั้นที่ภาษาเยอรมันและภาษาไทยมีโครงสร้างคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีกรรมกรก (ผู้ถูกกระทำ) เป็นประธานโดยมักจะวางอยู่ต้นประโยค และมีรูปกรรมาจกคล้ายกัน กล่าวคือ ประกอบด้วย กริยานุเคราะห์ + สกรรมกริยา (werden + Partizip II และ ถูก/โดน + สกรรมกริยา) นอกจากนี้แล้วก็แทบจะไม่มีโครงสร้างประโยคนั้นกรรมแบบใดคล้ายคลึงกันเลย ขอให้ศึกษาเพิ่มเติมจากงานเขียนของจินดา งามสุทธิ (2522, หน้า 129-156) นววรรณ พันธุเมธา (2522, หน้า 271-277) อุปกิตศิลปสาร (2524, หน้า 119-122) และรัฐพล ทองแดง (2552, หน้า 19-27) โดยเฉพาะ Passiv-Paraphrasen รูปต่าง ๆ ในภาษาเยอรมันยังมีความแตกต่างจากภาษาไทยค่อนข้างมาก

ดังนั้น ในการเรียนรู้เรื่อง Passiv และ Passiv-Paraphrasen ในภาษาเยอรมันจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกฎเกณฑ์และโครงสร้างประโยคภาษาเยอรมันอย่างละเอียดจนเข้าใจวิธีการสื่อความหมายอย่างชัดเจน แต่ในการถอดความหมายเป็นภาษาไทยกลับไม่ควรยึดติดกับโครงสร้างของประโยคภาษาเยอรมันหรือความหมายของคำแต่ละคำที่ประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างนั้นๆ เพราะอาจทำให้เกิดความสับสนหรือเข้าใจผิด เช่น Passiv-Paraphrasen ที่เป็นสำนวนซึ่งใช้กริยา bekommen / kriegen (ได้รับ) หรือ gehören (เป็นของ) นั้น หากผู้เรียนยังยึดติดกับความหมายดั้งเดิมของกริยานั้นๆ ก็จะไม่สามารถเข้าใจความหมายของ Passiv ที่สื่อสารอยู่ในประโยคนั้นได้เลย ผู้เรียนจึงควรพยายามทำความเข้าใจความหมายในภาพรวมและเจตนาในการสื่อสารเป็นหลัก เพราะในระดับโครงสร้าง แม้ภาษาเยอรมันจะแตกต่างจากภาษาไทยอยู่มากก็จริง แต่ในระดับความหมายนั้น อาจกล่าวได้ว่าภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาหนึ่งที่มีความรู้มรดกและหลากหลายไม่แพ้ภาษาใดนั้นก็มีถ้อยคำสำนวนเพียงพอที่จะสามารถสื่อสารใจความเดียวกับประโยคในภาษาเยอรมันได้อย่างไม่มีปัญหามากนัก

บรรณานุกรม

- กรกช อัดติวิริยะนุภาพ. (2553). *ภาษาเยอรมันกับภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 1). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จินดา งามสุทธิ. (2522). *ภาษาศาสตร์ภาษาไทย*. กอสินธุ์: โรงพิมพ์จินตทัศน์การพิมพ์.
- นววรรณ พันธุมเมธา. (2552). *ภาษาไทยนำศึกษาหาคำตอบ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- พรสวรรค์ วัฒนางกูร. (2553). *ไวยากรณ์และการใช้ภาษาเยอรมันสำหรับผู้เรียนไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐพล ทองแดง. (2552). *หน่วยสร้างประธานรับการกระทำในภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2524). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- Duden. (2016). *Die Grammatik. Duden Band 4. 9., vollständig überarb. und aktualisierte Aufl.* Mannheim u.a.: Dudenverlag.
- Fleischer, W., Helbig, G., & Lerchner, G. (Hrsg.). (2001). *Kleine Enzyklopädie - Deutsche Sprache*. Frankfurt a. Main: Peter Lang GmbH.
- Helbig, G., & Buscha, J. (1993). *Deutsche Grammatik*. 15. Auflage. Leipzig: Enzyklopädie.
- gehören. (2007). Retrieved from <https://de.thefreedictionary.com/geh%c3%b6ren>
- Stalb, H. (1993). *Deutsch für Studenten*. München: Verlag für Deutsch.